

Ole Anders Tandberg gör Hamlet i Uppsala

– Man misstänker att Shakespeare tänkte:
"Nu ska jag skriva nånting som dom aldrig kommer att få till!"

OLE ANDERS TANDBERGS HAMLET spelas av tio personer och har gjorts till något av ett familjedrama. "Där hemma på slottet" skulle man kunna kalla den, skrattar Ole Anders Tandberg och fortsätter:

– Vi har reducerat pjäsen till ett mindre antal personer och koncentrerat den kring den familjära konflikten, delvis för att göra den mer tillgänglig, att se det stor genom det lilla. Det handlar i hög grad om hur Hamlet förhåller sig till sin mor, sin far och sin flickvän.

– Så gott som alla personer i pjäsen gör överenskommelser med publiken när behovet pockar på. När det inte är möjligt att hålla tankarna inom sig längre, går de fram till rampen och skapar en dialog. Vi har till och med tagit bort Hamlets bästa vän Horatio, som ju ofta setts som publikens representant. Vi går ett steg längre och ersätter honom helt enkelt med publiken. Det var ett svårt val, men tanken var att vara pjäsen trogen samtidigt som man gör den tillgänglig. Hamlets bästa vän är teatern, Shakespeares bästa vän var teatern.

HAMLET ÄR ETT MYCKET MODERNT DRAMA, menar Ole Anders Tandberg, men tänker för den skulle inte förlägga pjäsen i någon slags nutid.

– Poängen är att Hamlet handlar så mycket om vad människan är, vad livet och döden är. Hamlet är mer en huvudperson i Becket *Slutspelet* eller *I väntan på Godot* än i ett elisabetanskt drama. Hamlet känns som en modern människa som stoppats in i en gammal tragedi.

– På Shakespeares tid var det viktigt att fånga publiken, så här finns ett klassiskt hämndtema. Hamlet har pålagts att hämnas sin far, han hatar sin mor som har gift sig med hans fars mördare. Denna extrema situation får honom att rannsaka hela människan. Kärleken finns inte, människan är slav under passionen.

OCKSÅ SCENOGRAFIN ÄR GJORD FÖR ATT öka tillgängligheten. Ole Anders Tandberg har beskrivits som en bildmässig regissör. Väl medveten om att vi uppfattar mest med synen, vill han förtydliga texten genom möten mellan bild, form och text.

– Det vi ser på scenen är det som mest aktivt berör oss. Såväl ord som bild påstår något och talar till oss. I kontrasten och i mötet mellan dessa tillfälliga element uppstår konsten.

HAMLET KOMMER ATT BEVARA SIN GÄTA olöst, menar Ole Anders Tandberg och tror att den har överlevt just för att den är så motsägelsefull.

– Oavsett vad man påstår när man arbetar med den, så finns det något som talar emot det, och varenda val man gör utesluter tvunget något annat. Just det utgör pjäsens storhet och gör den odödlig. Därför måste man ständigt komma tillbaka och brottas med den, för att försöka lura ut dess gåta. Man misstänker att Shakespeare har vetat om det där och att han tänkte: "Nu ska jag skriva nånting som dom aldrig kommer att få till!" I alla fall gillar jag den tanken.

Intervju: Roland Heiel

Ole Anders Tandberg, Aksel Morisse och den välbekanta dökallen.

Aksel Morisse som Hamlet

Aksel Morisse vid Upsala Stadsteater spelade under december-februari Fuling, som är huvudperson i *Honk!*, en musikalversion av *Den fula ankungen*. Hans nästa roll är Hamlet. Jag pratar med honom den 18/2, då han har tre *Honk!*-föreställningar kvar och drygt tre veckor till *Hamlet*-premiären. Hur är det att göra två sådana klassiska figurer nära inpå varandra?

– Det är jobbigt rent tidsmässigt. Jag repeterar med *Hamlet* tisdag-lördag och spelar *Honk!* fredag-lördag-söndag. I kollationeringsveckan satt jag 20 sekunder före entré i det stora ägget som Fuling kommer ut ur och fnulade med en av Hamlets monologer. Så hörde jag min stickreplik och skulle upp och ropa ut: "Honk!" Det var lite schizofrent, men nu har jag fått rutin på det och drar skarpare gränser.

Har ni någon speciell infallsvinkel på *Hamlet*?

– Regissören Ole Anders Tandberg och dramaturgen Mia Törnqvist har bearbetat pjäsen och försökt centrera den till familjen. Fortinbras är inte med. Men det är ju nästan aldrig man spelar hela *Hamlet* och det känns ändå som att vi är texttrogna. Scenografin visar ingen dansk borg från 1300-talet, utan det är ett ganska neutralt rum, med sluttande scengolv och väldigt mycket dörrar.

Hur bär sig Aksel Morisse åt för att stå fri mot alla de bilder och uppfattningar som finns av figuren Hamlet?

– För alla roller gäller att man måste använda sig själv i gestaltningen. Det gäller även Hamlet, som är rollernas roll i pjäsens pjäs. När du får ett nytt rum att vara i och konkreta verkliga personer att samspela med så kan du inte hänga upp din gestaltning på gamla bilder. Du måste göra något nytt.

Intervju: Kent Hägglund